

Dokumentin sisältö

OSA I VÄESTÖN HYVINVOINNIN KEHITYS VALTUUSTOKAUDELLA 2013 - 2016

-1 Indikaattorien ja muun tiedon osoittama hyvinvointi
-2 Painopisteiden, tavoitteiden ja toimenpiteiden arviointi
-3 Johtopäätökset ja toimenpide-ehdotukset

OSA II HYVINVOINTISUUNNITELMA VALTUUSTOKAUDELLE 2017 - 2020

-4 Kuntastrategian painopisteet ja linjaukset
-5 Hyvinvoinnin edistämisen erillisohjelmat ja -suunnitelmat
-6 Hyvinvointisuunnitelma

OSA III VALTUUSTOKÄSITTELY

-7 Suunnitelman laatijat
-8 Suunnitelman hyväksyminen

OSA I VÄESTÖN HYVINVOINNIN KEHITYS VALTUUSTOKAUDELLA 2013 - 2016

1 Indikaattorien ja muun tiedon osoittama hyvinvointi

Lieksassa asuu 11580 asukasta vuoden 2016 lopussa. Väestöennusteen mukaan Lieksan asukasluku olisi 10465 vuonna 2030. Väestön sairastavuutta kuvaava kelan sairastumisindeksi on 127 (maan keskiarvo 100) ja se on jopa hieman nousussa.

Vuoden 2016 väestötietojen mukaan 0-6-vuotiaiden osuus väestöstä on 4,7 % (n=550) ja 7-15-vuotiaiden osuus oli 6,7 % (n= 776). Lasten ja nuorten väestömäärät ovat laskeneet viiden seurantavuoden aikana, joka näkyy myös lapsiperheiden määrässä. Lieksassa oli vuonna 2015 kaikista perheistä lapsiperheitä 25,9%, joista yksinhuoltajaperheitä 24,5%. Lapsiperheiden määrä on siis vähentynyt, mutta yksinhuoltajaperheiden määrä lisääntynyt. Toimeentulotukea saavien lapsiperheiden osuus on kasvanut vuodesta 2012 lähtien ja oli vuonna 2015 17,2%.

Peruskoulun 2017 kouluterveyskyselyn (8. ja 9 lk. oppilaat) mukaan terveydetilansa keskinkertaiseksi tai huonoksi kokee lähes neljännes (22,4 %). Päivittäin tupakoivien osuus on laskenut huomattavasti vuodesta 2013 lähtien (21 % vs. 7 %) ja nuuskaamien (1 %) on varsin vähäistä. Humalahakuinen juominen on myös laskenut viiden seurantavuosien aikana. Oppilaista 11 % ilmoittaa juovansa itsensä humalaan vähintään kerran kuukaudessa ja viikottain alkoholia käyttää 4 % oppilaista. Päivittäisen koululounaan oppilaista jättää syömättä neljännes oppilaista. Ylipainoiseksi itsensä ilmoittaa 26 %. Omaehtoista vapaa-ajan liikuntaa harrastaa lähes puolet ja hengästyttävän liikunnan harrastamisen määrä on lisääntynyt selvästi seurantavuosien aikana. Koulukiusaaminen on vähentynyt vuodesta 2013 lähtien (15 % vs. 6 %). Ilman läheistä ystävää on noin joka kymmenes.

Vuoden 2017 toisen asteen kouluterveyskyselyn mukaan lukiolaisten humalahakuinen juominen vähintään kerran kuukaudessa on varsin yleistä, sillä noin viidennes (21,1 %) juo humalahakuisesti. Viikottainen alkoholin käyttö on kuitenkin selvästi vähäisempää (8 %). Vastaavasti ammatillisissa oppilaitoksissa alkoholin käyttö on lähes yhtä yleistä, tosin tytöistä yli kolmannes juo humalahakuisesti. Ammatillisen oppilaitoksen oppilaista 19 % käyttää alkoholia viikoittain. Laittomien huumeiden kertakokeilut ovat lukiossa selvästi vähäisemmät (5,3 %) kuin ammatillisessa oppilaitoksessa (13,3 %). Suurimmat elintapakäyttötymisen erot lukiolaisilla ja ammatillisen oppilaitoksen opiskelijoilla ovat päivittäisessä tupakoinnissa, lukiolaisista päivittäin tupakoivia on 2,6 % kun taas ammatillisen oppilaitoksen opiskelijoista tupakoi lähes kolmannes (28 %).

Väestötietojen mukaan 16-24-vuotiaiden osuus väestöstä on 6,8 % (n=789). Koulutuksen ulkopuolelle jääneitä 17-24 vuotiaita oli 2015 12,9% (n=95) vastaavanikäisestä väestöstä. Koko maassa ja vertailukunnissa vastaava luku oli alle 10%. Vertailussa suurin nuorisotyöttömyys 18-24 vuotiaissa oli vuonna 2016 Lieksassa 27,4% (n=98). Nuorisotyöttömyys koko maassa oli 17,3% ja Pohjois-Karjalassa 22,6%.

Vuoden 2016 väestötietojen mukaan 25-64-vuotiaiden osuus väestöstä on 48,3 % (n=5598). Työllisten osuus väestöstä on 30,4 %. Työttömyys on seurantavuosien aikana hieman noussut ja on edelleen korkealla tasolla (19,2 %, n=907, 2016). Pitkaikaistyöttömiä työttömistä on 33 % ja vaikeasti työllistyvien (rakennetyöttömyys 15-64v) osuus on vertailukuntien korkein 9,6 % (n=620, 2016). Nuorisotyöttömyys on laskenut hieman vuodesta 2013, mutta on edelleen varsin

korkea 27,4 % (n=98). Työkyvyttömyyseläkkeitä saavien osuus on pienoissa nousussa ja vuonna 2015 työkyvyttömyyseläkkeellä oli 14,5 % (25-64-vuotiaista). Kunnan osarahoittama työmarkkinatuki on lähtenyt laskuun vuodesta 2013 lähtien. Vuonna 2015 maksuosuus oli 860 000 €. Vuodesta 2013 maksuosuus on laskenut 120 000 €

2016 väestötietojen mukaan 65-vuotta täyttäneiden osuus väestöstä on 33,4 % (n=3867). Väestöennusteen mukaan 65-vuotta täyttäneiden osuus väestöstä olisi 40,6 % vuonna 2025.

Elämänlaatua osoittavia kuntakohtaisia indikaattoreita ei ole saatavissa Sotkanet-tietopalvelusta, joten havainnot pohjautuvat Pohjois-Karjalan ATH-tutkimuksen tuloksiin 65 ja 75-vuotta täyttäneillä. Terveytensä keskitasoisiksi tai heikommaksi kokee 59 % 65-vuotta täyttäneistä ja terveyden kokeminen heikentyy ikääntyessä. 75-vuotta täyttäneistä 25 % kokee suuria vaikeuksia arkiaskareissa. Yksinäisyyden kokeminen lisääntyy ikääntyessä, sillä noin viidennes 75-vuotta täyttäneistä on yksinäinen. Päivittäin tupakoivien osuus on matala 65-vuotta täyttäneillä (7 %). Alkoholia liikaa käyttävien osuus (11 %) on hieman nousussa 65-vuotta täyttäneillä. Vapaa-ajan liikuntaa harrastamattomia on noin viidennes 65-vuotta täyttäneistä ja lihavuuskin on yhtä yleistä (24 %).

Sosiaali- ja terveystalvuelujen osalta Lieksan palvelujärjestelmä täyttää STM:n laatusuosituksot seuraavasti: kotona asuvat 75 vuotta täyttäneiden osuus on 90,4 % (lähellä suositusta), säännöllisen kotihoidon piirissä 75 vuotta täyttäneistä oli 13,5 % (suositusten mukainen), omaishoidon tuen piirissä 75 vuotta täyttäneistä oli 2,9 % (suositusta hieman matalampi), tehostetun palveluasumisen piirissä 75-vuotta täyttäneistä oli 8,1% (lähellä suositusta) ja pitkäaikaisessa laitoshoidossa olevien määrä on 1,2 % (suositusten mukainen). Kokonaisuutena palvelurakennuudistus on onnistunut.

Kirjasto hyvinvoinnin tukena

Vuonna 2017 tehdyn tutkimuksen ja viimeisten asiakaskyselyjen mukaan kirjastojen monipuolisilla palveluilla on kolmenlaista vaikuttavuutta: henkinen hyvinvointi, menestys työelämässä, opinnoissa ja harrastuksissa sekä kasvatust ja henkinen kasvu. Vaikuttavinta on kirjaston rooli henkisen hyvinvoinnin tukijana. Lieksan uusittujen ja siistien kirjastotilojen tuottama lisäys hyvinvointiin on myös merkittävää. Vastaavaa julkista mutta silti riittävän yksityisyyden mahdollistavaa tilaa ei ole tarjolla muilla toimijoilla. Sosiaalisten kontaktien luominen on kirjastokäynnillä helppoa ja luontevaa.

Lieksan kirjastossa asioi vuonna 2016 yhteensä lähes 160 000 asiakasta, jotka lainasivat 248 698 lainaa. Kirjaston monipuolinen kokoelma sisältää perinteisen aineiston lisäksi myös e-kirjoja ja e-äänikirjoja. Kirjastossa järjestettiin vuoden 2016 aikana 125 erilaista tapahtumaa kuten lukupiirejä, luentoja, kirjailijavierailuja, mediatunteja ja kirjavinkkausta. Näihin osallistui yhteensä 3221 kuntalaista.

Monipuolinen ja yhteistyössä eri toimijoiden kanssa tehtävä tapahtumatuotanto tavoittaa kaikenikäiset kuntalaiset. Tapahtumat lisäävät osallisuutta ja tuovat kirjastoon niitäkin asiakkaita, jotka eivät käytä kirjaston lainauspalveluja. Kirjasto luo aktiivisesti hyvinvointia kuntalaisille jalkautumalla erilaisiin tapahtumiin. Aikuisille järjestettävien it-opastusten tavoitteena on ohjata asiakkaat kohti omatoimisuutta laitteiden ja sähköisten palvelujen käytössä.

Kirjastokortillaan lainasi 4805 asukasta, 41 % asukkaista. Alle 15-vuotiaita lapsilainaa on 638, joista viime vuonna käytti kirjastokorttiaan 466. Lapset ja nuoret ovat aktiivisia kirjaston käyttäjiä. Lukeminen tutkitusti edistää nuorten kehitystä ja auttaa ymmärtämään paremmin maailmaa ja

toisia näkökulmia. Lukeminen ehkäisee syrjäytymistä ja edistää terveyttä ja hyvinvointia.

Vuoden 2017 luvut koskien kuinka moni alle 15-vuotias lainasi kortillaan:

Pääkirjaston asiakkaina on 630 alle 15 -vuotiasta, joista 473 käytti kirjastokorttiaan v.2017/vertaa 2016 638

Kirjastoauton asiakkaista alle 15-vuotiaita on 114, joista 88 lainasi kortillaan.

Yhteensä siis 744 alle 15-vuotiasta omistaa kortin ja heistä 561 käytti sitä.

2 Painopisteiden, tavoitteiden ja toimenpiteiden arviointi

Edellisen kauden hyvinvointisuunnitelman (2013-2016) painopisteeksi oli asetettu seuraavat kolme painopistettä:

1) Lasten, nuorten ja perheiden hyvinvoinnin edistäminen

2) Mielensterveys- ja päihdeongelmien ehkäisy ja hoito

3) Ikäihmisten asuminen, elinympäristö ja osallisuus:

1) Lasten, nuorten ja perheiden hyvinvoinnin edistämiseksi oli asetettu seuraavat tavoitteet:

- lastensuojelulain mukaisen suunnitelman ylläpito ja järjestäminen sekä toimintojen kehittäminen osana kuntastrategiaa
- kodin ulkopuolelle tehtävien sijoitusten vähentäminen ja kenttätöiden tehostaminen
- suunnitelmallisen ehkäisevän työn tehostaminen/vakiinnuttaminen

Kun asetettujen tavoitteiden tuloksia tarkastellaan asetetuilla arviointimittareilla niin voidaan todeta seuraavaa. Lapsiperheiden määrä on laskenut seurantavuosien aikana ja yksinhuoltajaperheiden osuus perheistä on kasvanut (22 % vs. 24,5 %). Lasten ja nuorten hyvinvoinnin edistämisen suunnitelma on keskenäinen. Kodin ulkopuolelle sijoitettujen lasten ja nuorten 0-17v määrä on laskussa (2,6, % vs. 2,2 %). Huostassa tai kiireellisesti sijoitettuna olleiden (0-17v) määrä viimeisimmän sijoitustiedon mukaan on myös laskenut (1,7 % vs. 1,2 %). Ennaltaehkäisevää toimintaa on toteutettu perheneuvolassa, ennaltaehkäisevässä sosiaalityössä ja terveydenhoitajien asiakaskontakteissa sekä kaupungin peruspalveluissa poikkihallinnollisesti.

Sosiaalihuoltolain mukaisia varhaisen tuen palveluja on vahvistettu suunnitelmallisesti perustamalla lapsiperheiden kotipalvelutyöntekijän ja perhepalveluohjaajan vakanssi. Myös sosiaalityötä on pyritty tarjoamaan varhaisessa tuessa siirtämällä resurssia sosiaalihuoltolain mukaisiin palveluihin. Perheneuvolapalveluissa lapsille ja nuorille on ollut saatavissa nuorisopsykiatrian erikoislääkärin konsultaatio sekä ajoittainen lastenpsykiatrian erikoislääkärin konsultaatio.

Edellisen kauden tavoitteista lasten, nuoren ja perheiden hyvinvoinnin edistämiseksi haasteena on kuitenkin ollut erityistyöntekijöiden kuten psykologien ja sosiaalityöntekijöiden saatavuus alueelle. Alueella toimivien erityistyöntekijöiden rekrytointihaaste on heijastunut palveluihin siten, että työntekijäpanos on ohjautunut kenttätöihin kehittämistyön sijaan. Myös lastenpsykiatrian erikoislääkärin konsultointimahdollisuus heikkeni suunnitelmakauden loppuvaiheessa.

Nuorista (0-14v) rikoksista syyllisiksi epäiltyjen määrä on kääntynyt laskuun (29,7 vs. 23,4 % / 1000

vastaavan ikäisistä). Toimeentulotukea saaneiden lapsiperheiden määrä on kasvanut hieman (16,0 % vs. 17,2 %). Arviointimittareiksi asetetut kouluterveyskyselyn tuloksia ei ole käytettävissä vuodelta 2015, sillä tiedon tallennuksessa oli tapahtunut valtakunnallinen järjestelmävirhe. Kouluterveyskyselyn (2017) mukaan nuorten humalahakuinen juominen 8. ja 9. luokan oppilailla on vähentynyt (11,4 %) kuin myös laittomat huumeokeilut (3,5 %). Terveystilansa keskinkertaiseksi tai huonoksi kokee noin viidennes (22,4 %) ja hengästyttävän liikunnan harrastamattomuus on pienentynyt (29,3%). Peruskoululaisten tupakointi on vähentynyt selvästi (7 %). Kun taas ylipainoiseksi kokee viidennes oppilaista (25,5 %), päivittäisen koululounaan jättää väliä joka neljäs (25 %) 8. ja 9. luokan oppilaista.

2) Mielen terveys- ja päihdeongelmien ehkäisyyn ja hoitoon on asetettu seuraavat tavoitteet:

- mielen terveys- ja päihdestrategia osana kuntastrategiaa
- asukaslähtöiset hoitopolut ja palvelut matalalla kynnyksellä ja yhden oven periaatteella
- nuorten mielen terveys- ja päihdeongelmien varhainen tunnistaminen ja palveluihin ohjaaminen sekä ehkäistään ongelmien siirtymistä yli sukupolvien
- Mielen terveys- ja päihdepalveluissa painotetaan perhekeskeistä työtä,

Arviointimittareiden perusteella voidaan todeta seuraavaa: mielen terveyden- ja käyttäytymishäiriöiden vuoksi työkyvyttömyyseläkettä saavien osuudessa (25-64v) ei ole tapahtunut muutoksia.

Nuorten rikoksista syyllisiksi epäilyt 15-17v ja 18-20v ovat laskeneet molemmissa ikäryhmissä. Koulutuksen ulkopuolelle jääneiden määrä on hieman laskenut (13,7 % vs. 12 %) ja samoin nuorisotyöttömyys (30,5 % vs. 29,2 %), mutta tasot ovat edelleen korkeita suhteessa vertailukuntiin).

Asiakaskontaktien toteutuminen (vastaanottokäynnit ammattiopistolla, nuortenpajalla), nuortenpajalla asiakkaita vuonna 2016 33, joista 29 on ollut kuntouttavassa työtoiminnassa ja kaksi suorittamassa ammattiopistolla verkko-opintoja ja neljä on lähtenyt koulutukseen. Viisitoista nuorta jatkaa nuorten työpajalla. Arviointimittariksi asetettu vanhemmuuden puutteen arvioimiseksi ei ole saatavissa tietoja.

Matalan kynnyksen ja helpomman palvelun saatavuuden tavoitteessa on edistytty yhdistämällä mielen terveys- ja päihdepalvelut yhteiseksi yksiköksi vuoden 2013 aikana. Tämän muutoksen myötä palvelut organisoidaan ja toteutetaan samasta yksiköstä käsin.

Mielen terveys- ja päihdepalveluissa on suunnitelmakaudella tehostettu asiakkaan perhetilanteen ja muiden perheenjäsenten huomioimista. Yksikön työntekijät ovat osallistuneet yhdessä lastensuojelun ja perheneuvolan työntekijöiden kanssa vuosina 2014-2015 perhekeskeisen työotteen koulutukseen, jossa yksiköiden välistä yhteistyötä koko perheen tukemiseksi on uudelleenorganisoitu. Koulutuksen vaikutus on heijastunut positiivisesti yhteistyöhön ja asiakastilanteita on arvioitu entistä laajemmin.

Lisäksi mielen terveys- ja päihdepalvelujen yksiköiden työntekijät ovat osallistuneet vuoden 2016 aikana lapset puheeksi-koulutukseen, jonka tavoitteena on nostaa asiakkaana olevan henkilön lasten asema entistä selkeämmin esille.

3) Ikäihmisten asumisen, elinympäristön ja osallisuuden tavoitteet:

- ikäpoliittinen strategia osana kuntastrategiaa
- vanhusneuvoston nimeäminen ja toimintaedellytysten huolehtimien
- kaavoituksessa ja uudis- ja korjausrakentamisessa huomioidaan esteettömyys

- senioritalon suunnittelu

Tavoitearvioinnin mukaan Ikäpoliittinen strategia on hyväksytty 28.9.2009 ja päivitetty 2015. Kotona asuvien määrä (75v täyttäneistä) on noussut (89,2 % vs. 90,4 %). Yksinasuvat 75-vuotta täyttäneistä on edelleen noin puolet (49,9 % vs. 49,1 %). Toimeentulotukea saaneiden määrä 65-vuotta täyttäneissä on laskenut (5,0 % vs. 2,6 %). Vanhusneuvoston toiminta on säännöllistä, aktiivista ja kuntalain mukaista. Vanhusneuvoston tarkoitus on yli 65-vuotiaiden, heitä edustavien järjestöjen ja viranomaisten yhteistoiminnan lisääminen. Toimintasuunnitelman mukaisesti vanhusneuvosto kokoontuu kymmenen kertaa vuodessa ja siinä on kaupungin vastuuhenkilöna hyvinvointijohtaja Arto Sihvonen. Toimintaan on varattu talousarviossa määrärahat. Senioritalon suunnittelu ei ole edennyt päätöksentekoon. Senioripuisto-ulkoilukuntoilualue ikääntyvien käyttöön on rakenteilla kaupungin keskustassa.

3 Johtopäätökset ja toimenpide-ehdotukset

Indikaattoritiedon ja muun hyvinvointitiedon osoittaman perusteella on nostettavissa seuraavia huomioita:

Kunnan elinvoiman kehittämiseksi on tehtävä laajalla rintamalla työllisyyden edistämistyötä, mm. te-toimisto, paikalliset yritykset ja järjestöt, ohjaamo-toiminnan tehostaminen.

Väestön ikääntyminen tulisi huomioida kunnallisessa päätöksenteossa. Samoin ikääntyvän väestön toimintakyvyn ylläpitämiseen ja toimintaympäristöön tulisi kiinnittää huomiota. Yksinäisyyden ehkäisemisessä yksi mahdollisuus on yhteisöllisyyttä tukevat asumisratkaisut.

Lapsiperheiden kohdennettavaa tukea tehostetaan. Sosioemotionaalisten ongelmien ennaltaehkäisyyn tarkoitettua tukea varhaiskasvatuksessa ja koulussa tulee lisätä.

Toisen asteen opiskelijoiden elintapakäyttämisyssä on huomattavia eroja. Ohjausta, terveyserojen seuranta, arviointia ja raportointia on tehtävä säännöllisesti ja tehtävä kohdennetut toimenpiteet jo varhaisessa vaiheessa.

Terveyden hyvinvoinnin edistäminen on nostettava strategiseksi painopisteeksi kunnan uudessa strategiassa. Kunnan tulee seurata HYTE-kerroin indikaattoreiden kehitystä ja huomioida niiden vaatimat toimenpiteet.

OSA II HYVINVOINTISUUNNITELMA VALTUUSTOKAUDELLE 2017 - 2020

4 Kuntastrategian painopisteet ja linjaukset

Strategian 2030 painopistealueet

ELINVOIMA

Vahva talous perustuu kasvavalle yritystoiminnalle, tehokkaalle palvelutuotannolle ja toimivalle yhdyskuntarakenteelle

TALOUS JA OMISTAJAOHJAUS

Kaupunkikonsernin talous pidetään tasapainossa.

Omistajaohjauksen suunnitelmallisuutta lisätään.

HYVINVOINTI

Elinympäristö rakennetaan hyvinvointia edistäväksi.

OSALLISUUS

Lieksalainen on vastuullinen, aktiivinen ja tiedostava.

Nostetaan kunnallisen päätöksenteon arvostusta.

5 Hyvinvoinnin edistämisen erillisohjelmat ja -suunnitelmat

Lieksan kaupungin strategia 2030 ja toimenpideohjelma

Seudullinen ikäpoliittinen strategia vuoteen 2020

Tavoitteena lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelman laatiminen vuoden 2018 aikana.

Lieksan perusopetuksen ja lukion tasa-arvo ja yhdenvertaisuussuunnitelma 2017-2019

POKAT 2021 P-K:n maakuntaohjelma (P-K:n maakuntaliitto)

P-K:n hankeluettelo 2016 (P-K:n maakuntaliitto)

6 Hyvinvointisuunnitelma

Lieksan kaupungin hyvinvointisuunnitelmassa vuosille 2017-2020 ehdotetaan kaupunginhallitukselle ja kaupunginvaltuustolle kuntalaisten hyvinvointiin liittyviä toimenpiteitä talousarviota laadittaessa kolmelle seuraavalle vuodelle alla mainituilla tavoitteilla ja toimenpiteillä.

Elinvoimainen kaupunki

Tavoite	Toimenpiteet ja vastuutaho	Resurssit	Arviointimittarit
Työllisyyden kehittäminen ja turvaaminen	Erityisesti pitkäaikaistyöttömien tukeminen	Kaupungin työllisyyspalveluissa tehdään tiivistä	Työttömyys % Pitkäaikaistyöttömyys %

työelämään ja siten pitkäaikaistyöttömyyden vähentäminen	yhteistyötä Siun Soten, TE-toimiston, kaupungin eri hallintokuntien ja välityömarkkinatoimijoiden kanssa. Painotus on kuntouttavassa työtoiminnassa.	Rakennetyöttömyys (vaikeasti työllistyvät) % Kuntouttavaan työtoimintaan osallistuvien määrä/kuukausi Aktivointiaste, %
Työpaikkojen ja yritysten toiminnan turvaaminen	Lieksan Kehitys Oy LieKe	Työlliset, % väestöstä Työttömyys %
Nuorisotyöttömyyden vähentäminen, koulutuksen ulkopuolelle jääneiden määrän vähentäminen, nuorisotoimen yhteistyösopimus Honkalampi-säätiön kanssa: Etsivä nuorisotyö, ja työpaja. Lisäksi Ohjaamo-toiminta.	Nuorten työpaja, Etsivä nuorisotyö, Ohjaamo-toiminta.	Nuoret 18-29 v. Nuorisotyöttömät, % 18-24-vuotiaat Koulutuksen ulkopuolelle jääneet 17-24-vuotiaat nuoret
Toisen asteen koulutuksen turvaaminen	Toimivat tilaratkaisut, vetovoimainen kurssitarjonta.	Opiskelijatilastot, (opintojen ulkopuolelle jääneet)
Kaavoitus- ja lupamenettelyjen joustavuus.	Luottamuselimet, kunnallistekniikka.	Omakotirakentaminen, haja-asutusalueiden rakentaminen, teollisuuden investoinnit, sekä kaupunkikeskustan kehittäminen.
Osaavan työvoiman saatavuus	Lieksan Kehitys Oy LieKe, Lieksan kaupungin elinvoimapaikallisuus ja	Avointen työpaikkojen määrä, myös piilotyöpaikat

		työllisyysyksikkö	
	Positiivinen kaupungin imago nykyisten ja tulevien yritysten keskuudessa	Lieksan Kehitys Oy LieKe, Lieksan kaupungin elinvoimapaivalue, TE-palvelut	Uusien yritysten määrä Nykyisten yritysten laajentamis- / muutossuunnitelmat Positiiviset mediatiedotteet Näkyminen eri medioissa
Työhyvinvoinnin kehittäminen	Kaupungin työhyvinvointikyselyn toteutus Työnohjaus Harvaan asutun alueen työhyvinvoinnin - starttiprosessi, Työterveyslaitos	LieKe ja kaupungin henkilöstöhallinto. SiunSote. Työterveyslaitos ajalle 9/2017-9/2018	Työhyvinvointikyselyn avainmittarit. Kykyviisari 2.0 (Työterveyslaitos, 2017) Työkyvyttömyyseläketä saavat % (mt, tule, sydän)
Positiivisen fyysisen kaupunkikuvan kehittäminen	Arkiaktiivisuutta lisäävät infraratkaisut. -ensilumen latu -Vuonisolahti-Koliretkiluiistelurata -ulkokuntoilalueiden valmistuminen vuonna 2018 -koulujen piha-alueiden kehittäminen -yhteistyö liikuntahallin rakennushankkeessa -kaarisillan korjaaminen tai korvaaminen	Lieksan kaupunki, kuntatekniikka, ulkopuoliset toimijat.	Hankkeiden toteutus ja käyttöaste

	-Pärnävaaran frisbee-golfrata vuonna 2017 -Kaupunginniemen koirapuiston valmistuminen vuonna 2017		
	Lieksan viihtyisyyden kehittäminen tapahtumajärjestelyillä. Lieksan kaupunkikeskusyhdistys järjestää tai mukana seuraavien tapahtumien järjestämisessä: Pielisen Messut, torivalvonta, Kesä Lieksa- ja Talvi Lieksa lehdet, Hämärän kaupan ilta ja Joulun avaus.	Lieksan kaupunkikeskusyhdistys ry	
Luonto vetovoimatekijänä	Vaelluskalahanke, valtion kärkihanke	Lieksan kaupunki, ministeriöt, Metsähallitus	
	Kolin ison kuvan kehittäminen yhteistyössä Juuan kanssa	Lieksan kaupungin elinvoima-palvelualue, maankäyttö Juuan kunta, maankäyttö	Uuden kaavan läpivienti Uusien yritysten ja tuotteiden määrä
	Vapaa-ajan asukastoimikunnan toiminnan tukeminen.		
	Kolin ulkoilureittisuunnitelman toteuttaminen	Maanmittauslaitos, kaupungin maankäyttö	Prosessin läpimenoaika

Kuntalaisten hyvinvoinnin edistäminen

Tavoite	Toimenpiteet ja vastuutaho	Resurssit	Arviointimittarit
Johtoryhmä johtaa kunnan terveydenedistämistä	Kuntalaisten hyvinvoinnin ja terveydentilan seuranta ja raportointi	Kaupungin johtoryhmä, Kunta-HYTE-hanke	Kuntajohdon TEA-viisari kyselyn pistemäärä
Lasten ja nuorten terveellisten elintapojen edistäminen ja osallisuuden lisääminen.	Neuvokas perhe neuvolatoiminnassa Varhaiskasvatuksen ravitsemussuositukset käyttöön. Kouluruokailusuositukset käytäntöön (Vm, 2017)	Siun sote (neuvolatoiminta) Varhaiskasvatus, perusopetus ja ruokahuolto.	Kouluterveyskysely 4-5 lk Kouluterveyskysely 8-9 lk Kouluterveyskysely 2. aste Ruokahuollon asiakaskyselyt.
	Aktiivisen koulupäivän toteutus ja passiivisen istumisen vähentäminen.	Liikkuva koulu toimenpiteet. Joustava koulupäivä.	Kouluterveyskysely 8-9 lk
	2. asteen opiskelijoiden (ammatillinen oppilaitos) terveystapakäyttämisen kohdepilotit (tupakointi, humalahakuisuus, ravitsemustottumukset ym.)	Kouluterveydenhuolto, nuorisotoimi, SiunSote, toisen asteen koulutus.	Kouluterveyskysely 2. aste
Varhainen tuki lapsi- ja perhepalveluissa.	Päivähoidossa olevan lapsen henkilökohtainen varhaiskasvatussuunnitelma.	Päivähoidon henkilöstö. Varhaiskasvatuksen kuntoutustyöryhmä.	Varhaiskasvatussuunnitelmat.
	Erityisen tuen toteuttaminen.	Kiertävä erityislastentarhanopettaja, erityislastentarhanopettaja	Kolmiportainen tuki.

		ettaja, perusopetuksen erityisopettajat.	
	Varhaisen puuttumisen tukeminen.	Varhaiskasvatuksen kuntoutustyöryhmä.	Kolmiportainen tuki.
	Ennaltaehkäisevien lapsiperhepalvelujen vahvistuminen	Sosiaalihuoltolain mukainen kotipalvelu, perhetyö, sosiaaliohjaus, sosiaalityö, perheneuvolatyö riittävin henkilöstöresurssein Sähköinen ajanvaraus/konsultaatit	Asiakasmittarit, sosiaalihuoltolain ja lastensuojelulain mukaisten asiakkuuksien suhdeluvun seuranta Arviointiin/asiakkuuteen pääsyn jonotusaikojen seuranta
	Lisätyökalut neuvolapalveluihin sekä kouluterveydenhuoltoon	Voimaperheet toimintamalli, vanhempainohjaus 4-vuotiaille sekä ahdistuneisuusohjelma 5-6.luokkalaisille. Toteutuu etäohjauksena valituille perheille.	Voimaperheet toimintamallin seurantatiedot.
Ikäihmisten aktiivisuuden lisääminen ja liikuntavammojen ehkäisy.	Ikääntyvän väestön toimintakyvyn ylläpito Siun soten yhdyspinnassa Vapaa-aikatoimen palvelutarjonta -erityisliikuntaryhmät, painopiste ikääntyvässä väestössä. -kansalaisopiston tarjonta Katujen	Vapaa-aikatoimi Kunnallistekniikka. Kansalaisopisto. Liikuntatoimi.	Kaatumisiin ja putoamisiin liittyvät hoitotaksot. Osallistujamäärät liikunta- ja kansalaisopiston ryhmissä.

	talvikunnossapito ja esteettömyys liikenneväylillä		
	Yksinäisyyden uhan minimointi Palveluasumis- ja perhekotipaikkojen lisääminen. Vertaistuki.	Lieksan tukipiste. Omaishoiva. Siun sote	Yksinäisyyttä ilmaiseva indikaattori.
	AKE-ryhmän toiminta kaatumisen ehkäisyssä	Kys-Erva verkosto (Siun sote)	Kaatumisiin ja putoamisiin liittyvät hoitajaksot
	Asiakkaiden palveluohjaus Kotikuntoutuksen toteutuminen Kotihoidon välittömän asiakastyöajan kehittäminen	Siun sote, AVOT-hanke	Kotona asuvat 75-vuotta täytäneet, % vastaavan ikäisestä väestöstä Säännöllinen kotihoidon asiakkuus 13 % (tavoitetaso)
Kuntalaisten liikuntamahdollisuuksien kehittäminen. Kuntalaisten harrastus- ja kulttuuritoiminnan kehittäminen.	Kuntalaisten hyvinvointiin ja terveyteen liittyvien palveluiden ylläpito, kehittäminen ja kuntalaisten aktiivisuuden lisääminen. Hyvinvointipalvelut -Kansalaisopisto -liikuntatoimi -nuorisotoimi -musiikkiopisto -seurat ja yhdistykset	Lieksan kaupunki. Yhteistyö seurojen ja yhdistysten kanssa	Kuntalaispalaute, kouluterveyskyselyt. Opiskelijamäärät. Kursstarjoonta.

Kuntalaisten osallisuuden vahvistaminen

Tavoite	Toimenpiteet ja vastuutaho	Resurssit	Arviointimittarit
Yhteistyö kolmannen sektorin kanssa: järjestöt, yhdistykset, seurat, kylätoimikunnat.	Yhteistyön säännöllisyys ja monikanavainen tiedottaminen. Ehdotuksena: www.jelli.fi/lieksa viestintäkanavana järjestöviestinnässä.	Hyvinvointi- ja elinvoima- palvelualueet	Kaupunkikeskusyhdistyksen kanssa kaupungilla min. 2 järjestöiltä / vuosi Avustusinfo järjestöille ja yhdistyksille Vaara-Karjalan Leader ry:n kanssa kyläillat / 1 kert. vuosi Myönnetyt avustukset.
	Järjestöjen ja yhdistysten avustaminen	Hyvinvointilautakunta, kaupunginhallitus	
Päätöksenteon läpinäkyvyys.	Luottamuselimet ja virkamiehet.		Kuntalaispalaute.
	Päätökset yleisesti nähtävillä		Kuntalaispalaute, kansalaisaloite, valtuustoaloite.
	Kaupunginvaltuuston kokousten videointi.	Hallinto	Kokousta seuraavien henkilömäärän kehittyminen
Selkeä, riittävä ja monikanavainen tiedottaminen palveluista ja asukkaiden osallistumis- ja vaikuttamismahdollis	Aktiivinen ja oikea-aikainen viestintä	Kaikki päälliköt, toimielinten esittelijät, kaupunginhallitus, kaupunginjohtaja, elinvoimajohtaja, viestintäryhmä	Kuntalaispalaute.

uuksista.			
Toimivat sähköiset palvelut ovat mahdollisimman asukkaan saavutettavissa.	Miunpalvelut.fi tarjonnan laajentaminen	Hallinto	
	Lupa.fi -palvelu Päivähoitohakemus.	Rakennusvalvonta	Lupien määrä / v
Asukkaiden osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuuksien lisääminen palveluiden ja elinympäristön kehittämiseen.	Nuorisovaltuusto, vanhusneuvosto ja vammaisneuvosto, läsnäolo- ja puheoikeus hyvinvointilautakunnassa. Keskustelutilaisuudet , foorumit, asukaskyselyt, asiakaskyselyt, avoimet palautteenantokeinot .	Kaikki toimialat.	Kerätyn palautteen määrä, kuntalaispalautte.

OSA III VALTUUSTOKÄSITTELY

Lieksan kaupungin laaja hyvinvointikertomus vuosille 2017-2020 hyväksyttiin kaupunginvaltuustossa 26.03.2018.

Hyväksytty valtuustossa osaksi toiminnan ja talouden strategista suunnittelua 29.03.2018

7 Suunnitelman laatijat

Lieksan kaupungin johtoryhmä, Tiina Kokkonen (kuntatekniikka), Kari Hyvärinen (projektipäällikkö, kunta-Hyte hanke), Sonja Hartikainen (SiunSote), Juha Ryytänen, hyvinvointikoordinaattori.

8 Suunnitelman hyväksyminen

Hyvinvointilautakunta 6.2.2018.

Kaupunginhallitus 19.02.2018

Kaupunginvaltuusto 26.03.2018

Hyväksytty valtuustossa osaksi toiminnan ja talouden strategista suunnittelua 29.03.2018